

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 021493 18 Uvp
Banjaluka, 07.10.2020. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Zdravke Čučak, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi I. S. iz Z., sa boravištem u SAD, koga zastupa punomoćnik B. D., advokat iz B., (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj ... od 05.10.2017. godine, tuženog Fonda, u predmetu ostvarivanja prava na starosnu penziju, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 021493 17 U od 27.04.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 07.10.2020. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za nadoknadu troškova postupka u iznosu od 1.125,00 KM.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) tužba je djelimično uvažena i poništen je stav 2. dispozitiva uvodno označenog osporenog akta, kojim je odbijen zahtjev tužioca za nadoknadu troškova pravnog zastupanja, dok je u pogledu stava 1. dispozitiva osporenog akta tužba odbijena. Stavom 2. izreke pobijane presude obavezan je tuženi da tužiocu nadoknadi troškove upravnog spora u ukupnom iznosu od 375,00 KM, srazmjerno postignutom uspjehu u sporu.

Uvaženje tužbe i poništenje stava 2. dispozitiva osporenog akta, sud je obrazložio time da je tuženi nezakonito postupio kada je istim odbio zahtjev tužioca za nadoknadu troškova pravnog zastupanja, koji se odnosi na sastav žalbe od strane advokata D. B., pozivom na odredbe člana 103. stav 3. i 4. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07 i 50/10 - u daljem tekstu: ZOUP), navodeći kao razlog da pravno zastupanje tužioca od strane advokata u ovom upravnom postupku nije bilo nužno i opravdano, a za koji zaključak nije dato nikakvo obrazloženje. Sud nije doveo u pitanje sadržaj odredaba člana 103. stav 3. i 4. ZOUP, koje propisuju da se troškovi za pravno zastupanje nadoknađuju samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano i ako se zahtjev postavi blagovremeno, ali je naveo da tuženi nije obrazložio na čemu se bazira stav da zastupanje tužioca od strane advokata u ovom slučaju nije bilo nužno i opravdano, kada je upravo na osnovu žalbe tužioca koju mu je sačinio advokat poništeno nezakonito rješenje Filijale B. od 10.05.2017. godine, sa čim je osporeni akt sačinjen suprotno odredbi člana 197. stav 2. ZOUP. Sud je naveo da se taj nedostatak obrazloženja osporenog akta ne može nadomjestiti navodom tuženog iz odgovora na tužbu „da činjenica da je žalba uvažena, ne čini zastupanje nužnim i opravdanim i da bi žalba bila uvažena i da je tužilac sam sačinio istu“, jer su ti navodi paušalni i zasnovani na pukoj pretpostavci, kod činjenice da svaka stranka, a naročito ako je neuka ima pravo da angažuje stručnog punomoćnika da je zastupa i

to posebno u složenim upravnim stvarima. Konačno sud je ukazao i na sadržaj odredbe člana 103. stav 6. ZOUP, dodajući da i ona u ovom slučaju može biti od značaja, jer je prvostepeno rješenje od 10.05.2017. godine doneseno po službenoj dužnosti.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev), tuženi pobija zakonitost iste zbog pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu iznosi da se obrazloženje presude zasniva na stavu suda da tuženi nije dao razloge za stav da zastupanje tužioca nije bilo nužno i opravdano, u prilog čemu svjedoči i činjenica da je žalba uvažena, sa kojim stavom tuženi nije saglasan. Ostaje kod navoda da činjenica što je žalba uvažena ne čini zastupanje nužnim i opravdanim, jer bi ista bila uvažena i bez pravnog zastupanja da je osiguranik lično sastavio žalbu, a takođe i novo rješenje bi bilo donijeto. Ono što je bitno, a na što ukazuje u zahtjevu, jeste okolnost da se nižestepeni sud bavio samo tumačenjem pojmova nužnosti i opravdanosti, selektivno tumačeći odredbu člana 103. ZOUP, gubeći iz vida sadržaj stava 1. i stava 2. odredbe člana 103. ZOUP, iz kojih proizilazi da naknada troškova za pravno zastupanje dolazi u obzir samo kada u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, pa u takvom slučaju jedna stranka može tražiti nadoknadu tih troškova od druge strane. Budući da u ovom postupku ne učestvuje dvije ili više stranaka, onda i ne postoji pravo na nadoknadu troškova pravnog zastupanja. Ne spori sadržaj odredbe člana 103. stav 6. ZOUP koja propisuje da organ ima obavezu da stranci nadoknadi troškove koji su prouzrokovani postupkom pokrenutim po službenoj dužnosti, a koje stranka nije izazvala svojim ponašanjem, pri čemu je u konkretnom slučaju sama stranka direktno izazvala postupak, jer je po zahtjevu tužioca za ostvarivanje prava na starosnu penziju doneseno privremeno rješenje kako bi počela isplata bez dugotrajnog čekanja potvrde drugog nosioca osiguranja, a onda je samo prvostepenim rješenjem od 10.05.2017. godine po službenoj dužnosti zamijenjeno to privremeno rješenje. Zbog navedenog predlaže da ovaj sud zahtjev uvaži i pobijanu presudu preinači na način da tužbu odbije.

Tužilac u odgovoru na zahtjev navodi da je isti nedozvoljen, jer je pobijanom presudom tužba uvažena i osporeni akt poništen u stavu 2. dispozitiva, sa čim ista nije postala pravosnažna u materijalno pravnom smislu, zbog čega predlaže da ovaj sud zahtjev odbaci, a ako tako ne učini da ga odbije, jer je neosnovan. Navodi da ukoliko bi sud prihvatio stav tuženog, suštinski bi to značilo da su stranke lišene stručne pomoći u upravnim postupcima, odnosno bez mogućnosti da angažuju advokate, ili bi barem bile dovedene u nepovoljniju poziciju, jer bi bile izložene troškovima koji se odnose na angažovanje advokata bez prava da im se ti troškovi nadoknade, čak i u situaciji kakva je tužiočeva, kada je usljed pravnih pogrešaka tuženog, odnosno njegovog prvostepenog organa doneseno nezakonito rješenje koje je poništeno zahvaljujući žalbi tužioca koja je uvažena, a za čiji sastav je bio primoran da angažuje profesionalnu osobu u vidu advokata. Dodaje da ako bi sud prihvatio navode iz zahtjeva, to bi značilo da tuženi koji je profesionalna organizacija može uvijek praviti greške u primjeni pravnih propisa, stvarati troškove strankama koji su nužni radi zaštite prava stranaka i to bez ikakve bojazni da će te troškove koje je svojim greškama prouzrokovao morati nadoknaditi. Zbog navedenog predlaže da ovaj sud zahtjev odbije, te da tuženog obaveže da mu nadoknadi troškove ovog postupka koji se odnose na sastav odgovora na zahtjev od strane advokata u iznosu od 1.125,00 KM.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, kao i cjelokupne spise upravnog spora i predmetne upravne stvari, saglasno odredbi člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Prije svega treba istaći da nije osnovan prigovor tužioca da je zahtjev nedozvoljen, jer presuda u dijelu kojim je poništen stav 2. dispozitiva osporenog akta nije pravosnažna u materijalno pravnom smislu. Pobijana presuda je u ovom dijelu pravosnažna u formalnom smislu, pa je protiv iste dozvoljen zahtjev, što proizilazi iz odredbe člana 35. stav 1. ZUS, prema kojoj protiv pravosnažne sudske odluke okružnog suda donesene u upravnom sporu stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu Republike Srpske, putem nadležnog suda.

Zahtjev tuženog je dakle dozvoljen, ali neosnovan, jer je pobijanom presudom pravilno uvažena tužba i poništen osporeni akt u stavu 2. dispozitiva, uz iznošenje valjanih i argumentovanih razloga od strane nižestepenog suda koje tuženi nije doveo u sumnju navodima zahtjeva.

Ispravan je stav suda da tuženi u osporenom aktu nije dao nikakvo obrazloženje za suštinski zaključak da pravno zastupanje tužioca u ovom upravnom postupku, konkretno angažovanje advokata za sastav žalbe protiv prvostepenog rješenja od 10.05.2017. godine, nije bilo nužno i opravdano, naročito kada se imaju u vidu okolnosti da je upravo po žalbi koju mu je sačinio advokat poništeno prvostepeno rješenje Filijale B. od 10.05.2017. godine, a da je tužilac neuka stranka koja živi van granica BiH i kojoj se ne može osporiti pravo da za složene upravne stvari angažuje za zastupanje stručnog punomoćnika iz reda advokata. Navod tužeog iznesen u odgovoru na tužbu i ponovljen u zahtjevu, da bi žalba bila uvažena i da je tužilac sam sastavio istu, kao prvo ne može nadomjestiti obrazloženje osporenog rješenja, a kao drugo ostaje u domenu paušalnog navođenja zasnovanog na pretpostavkama, kako to sve pravilno obrazlaže nižestepeni sud u pobijanoj presudi.

Tačan je navod tuženog da se nižestepeni sud u okviru ovog upravnog spora bavio samo tumačenjem odredbe člana 103. stav 3. i 4. ZOUP, odnosno tumačenjem pojmova nužnosti i opravdanosti troškova pravnog zastupanja, kako je i trebao postupiti, jer je to jedini razlog kojim se tuženi rukovodio kada je zahtjev tužioca za nadoknadu troškova pravnog zastupanja odbio i jer su to jedine odredbe na koje se pozvao, kako to proizilazi iz obrazloženja osporenog akta.

Istina, u odgovoru na tužbu, te u podnesenom zahtjevu, tuženi iznosi i neke druge razloge koji bi po njegovom stavu bili osnov za odbijanje zahtjeva tužioca za nadoknadu troškova pravnog zastupanja, ali se istim nižestepeni sud nije bavio, niti trebao baviti, jer odgovor na tužbu i zahtjev za vanredno preispitivanje ne mogu nadomjestiti obrazloženje osporenog akta u kome shodno odredbama člana 197. stav 2. i 230. stav 1. ZOUP moraju biti navedeni propisi i razlozi koji s obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na odluku u dispozitivu, što je ovdje izostalo, o čemu je tuženi dužan voditi računa, pri tome nikako ne gubeći iz vida sadržaj odredbe člana 106. stav 1. ZOUP koja propisuje da se o troškovima postupka (o tome ko ih snosi, u kojem iznosu, kome se i u kom roku imaju isplatiti) odlučuje u rješenju kojim se postupak o glavnoj upravnoj stvari završava.

Kod ovakvog stanja stvari, proizilazi da pobijanom presudom nisu ostvareni razlozi nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona, zahtjev tuženog odbija kao neosnovan.

Ovaj sud je odlučio kao u stavu 2. izreke presude, jer davanje odgovora na zahtjev koji je tužiocu sačinio advokat, za što je potraživana naknada, nije obavezna radnja u postupku, što proizilazi iz odredbe člana 38. ZUS koja propisuje obavezu suda da zahtjev dostavi na odgovor

protivnoj stranci koja može u roku od 30 dana podnijeti odgovor. S obzirom da ovom, a niti jednom drugom odredbom ZUS nije propisano da propuštanjem te radnje nastaju posljedice za stranku, to proizlazi da troškovi koje je tužilac imao po osnovu davanja odgovora na zahtjev, nisu bili neophodni za pravilan tok, a ni za okončanje ovog postupka. Shodno navedenom, ne radi se o troškovima koji su bili nužni za vođenje postupka, zbog čega nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 58/03-61/13), u vezi sa odredbom člana 48. ZUS, za njihovo dosuđivanje tužiocu.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić